

[Udenrigsministeren]

Om baggrunden for, at vi fremsætter lovforslaget, er der allerede af flere ordførere henvist til den folketingsbeslutning, der blev vedtaget den 13. december sidste år imod regeringspartierne stemmer. Folketingsbeslutningen pålagde regeringen forskellige initiativer, bl.a. at fremsætte dette lovforslag.

Flere ordførere har været inde på situationen i Sydafrika, men det er jo sådan set ikke det, debatten drejer sig om i dag. Jeg har tidligere her i tinget udførligt gjort rede for regeringens synspunkt i forhold til Sydafrika, så jeg skal ikke komme nærmere ind på det nu. Jeg tror for øvrigt ikke, at der er de store forskelle imellem de synspunkter, som et stort flertal i dette ting har på apartheidsystemet, og det ønske, vi alle sammen nærer om mest effektivt at arbejde for dette systems afskaffelse, så det skal jeg ikke komme yderligere ind på.

Men jeg vil gerne gentage, hvad der blev sagt fra regeringens side under andenbehandlingen af folketingsbeslutningen den 13. december, nemlig at regeringen med hensyn til den del af samhandelen med Sydafrika, man da diskuterede – det vil sige al anden samhandel end kulimporten – var tilhænger af en frivillig handelsboycot, men ikke af forbud ved lovgivning. Jeg vil også gerne erindre om, hvad det var, der førte til folketingsbeslutningen i december sidste år, for det er der måske en og anden der har glemt.

Se, regeringen kom jo med et forslag, hvis hovedbestemmelse gik ud på, at regeringen skulle henstille til danske virksomheder, som eksporterer til Sydafrika eller importerer fra Sydafrika, at søge andre markeder og andre leverandører. Socialdemokratiet havde sit forslag, som gik ud på, at al anden import end kulimporten fra Sydafrika som hovedregel skulle ophøre; socialdemokratiets forslag handlede ikke om eksport. Endelig var der et forslag fra SF og VS, der klart var det mest vidtgående. Dette forslag krævede et generelt stop for handel med Sydafrika. Den folketingsbeslutning, der til sidst blev vedtaget, hviler således udelukkende på SFs og VS' forslag, ikke på de tanker, man havde gjort sig i socialdemokratiet.

Det oplæg, regeringen kom med, svarede ganske til det skærpede nordiske handlingsprogram, som var blevet vedtaget i oktober 1985. Programmet indeholder en forpligtelse for regeringen til at »... henstille til nordi-

ske virksomheder, som eksporterer til eller importerer fra Sydafrika, om at søge andre markeder og leverandører med sigte på at reducere handelen mellem de nordiske lande og Sydafrika.« Og det er henstillinger, den svenske regering har valgt at holde sig til i sine handelspolitiske foranstaltninger over for Sydafrika, ud over at man har gennemført stop for importen af landbrugsvarer fra Sydafrika.

Med det lovforslag, der ligger her, og som regeringen efter folketingsflertallets udtrykkelige ønske har lagt frem for folketingset, går Danmark videre i sanktionspolitikken over for Sydafrika end noget andet vestligt land, herunder de øvrige nordiske lande. Reelt er der jo blandt de nordiske lande ingen forskel på, hvordan vi bedømmer situationen i Sydafrika, noget, som senest blev bekræftet på det nordiske udenrigsministermøde i Stockholm for en uge siden.

I næsten ti år, siden 1978, har de nordiske lande koordineret deres Sydafrikapolitik i overensstemmelse med et fælles handlingsprogram, som man er blevet enig om på nordisk plan. Derfor må regeringen dybt beklage, at Danmark nu skal isolere sig ved, at vi som det eneste nordiske land gennemfører et handelsstop ved lov, få måneder efter at vi i fællesskab med vore nordiske partnere har gennemført en skærpelse af handlingsprogrammet, som på det handelspolitiske område som sagt anviser en anden fremgangsmåde.

Jeg synes ikke, det er passende, at hr. Qvist Jørgensen ironiserer over det og siger, at så må jeg jo benytte mine forhandlingstaler over for de andre nordiske regeringer, for der er givet klart udtryk for fra mine nordiske kolleger, at de øvrige nordiske lande fastholder frivillighedsprincippet i handlingsprogrammet.

På det nordiske udenrigsministermøde i sidste uge var der fuld enighed om, at de nordiske lande i det fremadrettede perspektiv skal koncentrere sig om at påvirke de øvrige vestlige lande til at vedtage de foranstaltninger over for Sydafrika, som de nordiske lande allerede har gennemført. Det her er ikke bare et spørgsmål om, hvem der kan demonstrere højest og slå sig mest for brystet. Det drejer sig jo i virkeligheden om at få nogle af de store, tunge handelspartnere til Sydafrika til at være med. Hvad et stort land laver af